

2024

TØNDER
KOMMUNE

§16a **Miljøgodkendelse** af husdyrbrug
Bålstedvej 1, 6535 Branderup

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	2
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	3
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	4
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD	4
B og F. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE	5
1) Indretning og drift af anlæg	5
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer.....	6
3) Forbindelse til andre husdyrbrug	6
4) Lokalisering og landskab	6
5) Ammoniak	6
6) Lugt	7
7) Øvrige emissioner og gener	7
8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug	9
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak.....	9
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger	10
11) Erhvervsmæssig nødvendighed	10
C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET	10
1) Foranstaltninger ved ophør	10
2) BAT energi, vand, management m.v.	10
3) Ikke-teknisk resumé af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger	10
E. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT	10
ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER	10
VILKÅR	12
HØRINGER	16
KLAGEVEJLEDNING	16
BILAG	17

INDLEDNING

Jørgen Peter Thorøe har 8. november 2023 søgt om miljøgodkendelse på ejendommen Bålstedvej 1, 6535 Branderup.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen med tilhørende bilag, herunder skema 241019 – se bilag 1.

Godkendelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen, herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Til sidst er vilkårene for afgørelsen.

Der gives 6 års frist for udnyttelse af godkendelsen.

Historik

Ejendommen har en miljøgodkendelse fra 2010 samt en tillægsgodkendelse fra 2016. Miljøgodkendelsen med tillæg er blevet revurderet i 2021. Godkendelsen (herunder revurderingen) bortfalder når miljøgodkendelsen efter § 16a udnyttes.

Miljøgodkendelse § 16a – 2024

Ansøger (ejer) søger om den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen på Bålstedvej 1, 6535 Branderup.

AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler 16. maj 2024 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Bålstedvej 1, 6535 Branderup med de stillede vilkår.

Godkendelsen er meddelt jf. § 16a, stk. 2 i husdyrloven¹. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og husdyrgødningsbekendtgørelsen³. Der godkendes følgende:

Produktionsareal:

1535 m² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe – slagtesvin og smågrise.

Gødningsareal

1845 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning.

Projekterede anlæg:

Ingen.

Godkendelsen bygger på ansøgers miljøkonsekvensrapport med tilhørende bilag, herunder skema nr. 241019 version 1 indsendt via husdyrgodkendelse.dk. Se bilag 1.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder negativt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag I og IV arter.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet jf. vejledning sidst i godkendelsen.

Flemming Refsgaard
Miljømedarbejder

Kvalitetssikring:
Dorte Fabrin
Miljømedarbejder

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 01. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse nr. 300 af 20. marts 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Bekendtgørelse nr. 2243 af 29. november 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning.

MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1) Bedriftsoplysninger

Adresse: Bovlund Bjergvej 8, 6535 Branderup
Ejendomsnr.: 5500019630
CVR: 14575189
CHR: 68660

2) Ansøger

Navn: Jørgen Peter Thorø
Adresse: Bovlund Bjergvej 8, 6535 Branderup
Mobil: 40175409
E-mail: jp@thoroe-agro.dk

3) Rådgiver

Ulla Refshammer Pallesen, (Spiras) Landbosyd
Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa
Telefon: 61558262
E-mail: upa@spiras.dk

4) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte

Ingen andre husdyrbrug med miljømæssig samdrift.

B og F. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE**1) Indretning og drift af anlæg****Stald og anlæg**

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabel.

Figur 1: Placering af staldanlæg mv.

Staldafsnit	Stald	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
Midterste stald	222 m ²	154 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise
Vestligste stald	262 m ²	175 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise
Sydligste stald	1186 m ²	944 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise
Nordligste stald	343 m ²	262 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise
Gyllebeholder på 4200 m ³		Flydende med teltoverdækning 1009 m ²
Gyllebeholder på 3500 m ³		Flydende med teltoverdækning 836 m ²

Tabel 1: Oversigt over produktionsareal og gødningsareal

Produktionsarealer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – Side 11.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår til produktionsarealernes udformning og maximale størrelse. Det vurderes at ansøgers opmåling/beregning af produktionsarealet er tilstrækkelig.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 11-12.

Tønder Kommune vurderer:

Det fremgår af ansøgers oplysninger, at der er redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Tønder Kommune vurderer, at udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området.

Vi vurderer, at der med ansøgers oplysninger og de stillede vilkår er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 13.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at der er redegjort tilstrækkeligt for de bygningsmæssige ændringer.

3) Forbindelse til andre husdyrbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 13, 37 og 38.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderer vi, at anlægget på Bålstedvej 1 hverken er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med ansøgers andre ejendomme.

4) Lokalisering og landskab

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 13-18.

Tønder Kommune vurderer:

Afstandskravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 6, 7 og 8 er overholdt.

Der er opstillet en fodersilo med en højde på ca. 9 meter i 2020. Siloen er omkranset af eksisterende bygninger og bevoksninger. Det vurderes på den baggrund at landskabet ikke vil blive påvirket. Der stilles derfor ingen vilkår.

5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur – Mandbjerg Skov - ligger ca. 5,6 km nord for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauets nedre grænse på 0,2 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 2 natur er en højmose ca. 2,7 km nordøst for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,1 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 3 natur vil ikke modtage en øget deposition af ammoniak fordi emissionen fra husdyrbruget er uændret og fordi placeringen af husdyrbrugets ammoniakilder er uændrede.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Ingen naturområder omfattet af § 3 vil modtage en øget deposition af ammoniak fordi emissionen fra husdyrbruget er uændret og fordi placeringen af husdyrbrugets ammoniakilder er uændret. På den baggrund vil projektet ikke medføre en tilstandsændring af naturområderne.

6) Lugt

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 26-27.

Der er foretaget en beregning af lugtgeneafstanden:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Bålstedvej 6	0	NY	228,6	228,6	369,6	Ja
 Bovlund Bjergvej 13	0	NY	487	487	1755,6	Ja
 Nærmeste relevante lokalplanlagte ...	0	NY	487	487	2362,7	Ja
 Branderup Ejerslev, Branderup	0	NY	644,6	644,6	1781,2	Ja

Tabel 2: Lugtberegning

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

Tønder Kommune vurderer:

Beregningerne viser, at lugtgenekriteriet er overholdt. På den baggrund vurderer vi at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

7) Øvrige emissioner og gener

Støj

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 28.

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Vi vurderer at vilkåret er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod væsentlige støjgener.

Rystelser og vibrationer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af husdyrbrugets indretning og drift samt afstanden til nærmeste naboer vurderes rystelser og vibrationer ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne. Der stilles derfor ingen vilkår

Støv

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29.

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om hygiejniveau og bekæmpelse så risiko for tilhold af skadedyr reduceres.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29-30.

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune vurderer, at husdyrbruget har taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende og miljøet, således at transporterne ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller udgør en unødigt risiko for miljøet. Der stilles derfor ingen vilkår.

Lys

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Vi vurderer, at der med det stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de omkringboende.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 36-37.

Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift, stilles der vilkår til opsyn ved gyllepumpning, samt til opbevaring og håndtering af affald, flydende gødning, brændstof mm. Der stilles vilkår om at beredskabsplanen skal holdes opdateret, så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter eventuelle uheld.

Vi vurderer, på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 32.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om at eventuelle kemikalier opbevares indendørs på fast og tæt bund uden afløb.

På baggrund af ansøgers oplysninger og det stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget opbevarer kemikalier forsvarligt.

Olie og brændstof

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 32.

Tønder Kommune vurderer:

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af olietanksbekendtgørelsen, der i nogen grad sikrer mod forurening. For at undgå olieforurening - ved eventuel opstilling af olie- og brændstoftank - er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme og at tanke skal stå på fast og tæt bund, så eventuelt spild kan opsamles.

Egenkontrol og management

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 34 og 42-44.

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om egenkontrol ud fra de virkemidler, der er valgt på ejendommen og i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes godt landmandskab med hensyn til management.

8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug

Spildevand

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 32.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at husdyrbrugets opbevaring og håndtering af spildevand vil ske forsvarlig. Der stilles derfor ingen vilkår.

Affald og døde dyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 31.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om opbevaring af fast og flydende affald. Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes, og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Energiforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 40-42.

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om, at anlæg, der er særligt energiforbrugende (ventilation), skal kontrolleres og vedligeholdes, så de altid kører energimæssigt optimalt. Der stilles desuden vilkår om egenkontrol af energiforbruget.

På baggrund af ovenstående og ansøgers oplysninger vurderer Tønder Kommune, at der anvendes energibesparende foranstaltninger på ejendommen.

Vandforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 42-43.

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre bedst udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer og registrering af vandforbruget.

På baggrund af ansøgers oplysninger og de stillede vilkår vurderer Tønder Kommune, at der anvendes vandbesparende foranstaltninger på ejendommen.

9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 32-33.

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 4067 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 4067 kg N/år.

BAT fastholdes ved, at der stilles vilkår om gulvsystemets indretning og om overdækning af den ene gyllebeholder.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund at BAT er overholdt.

10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 37-38.

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune er enig i ansøgers vurdering om, at der ikke er grænseoverskridende virkninger.

11) Erhvervsmæssig nødvendighed

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 38-39.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderer Tønder Kommune at udvidelsen er erhvervsmæssig nødvendig.

C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET

1) Foranstaltninger ved ophør

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 39.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af oplysningerne fra ansøger vurderer Tønder Kommune, at foranstaltningerne ved ophør er tilstrækkelige til at der ikke sker skade på miljøet. Der stilles fastholdende vilkår til dette.

2) BAT energi, vand, management m.v.

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 39-45.

Tønder Kommune vurderer:

Ansøgers redegørelse viser at det ansøgte projekt anvender BAT mht. energi, vand, råvarer og management. Der stilles fastholdende vilkår til BAT.

3) Ikke-teknisk resumé af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 7-9.

E. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ved en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 16 a, skal ansøgningsmaterialet kunne udgøre en miljøkonsekvensrapport. Kommunen skal gennemgå og bruge rapporten. Tønder Kommune har gennemgået rapporten og har brugt oplysninger i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ansøgers ikke tekniske resume af miljøkonsekvensrapporten fremgår af bilag 1 – afsnit "Ikke teknisk resumé".

ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Habitatvurdering

Nærmeste Natura 2000-område er Mandbjerg Skov, der ligger ca. 5,6 km nord for husdyrbruget.

Beregninger viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,0 kg N/ha/år i nærmeste punkt på området efter udvidelsen.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura

2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde ligger mere end 10 km væk. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

VILKÅR

Når godkendelsen udnyttes skal vilkårene overholdes. Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Det tilladte produktionsareal må maksimalt være som angivet i nedenstående tabel. Staldsystem og dyretypen skal være som angivet i tabel 3, placering fremgår af figur 2:

Staldafsnit	Stald	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
Midterste stald	222 m ²	154 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise
Vestligste stald	262 m ²	175 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise
Sydligste stald	1186 m ²	944 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise
Nordligste stald	343 m ²	262 m ² – fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) til flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise
Gyllebeholder på 4200 m ³		Flydende med teltoverdækning 1009 m ²
Gyllebeholder på 3500 m ³		Flydende med teltoverdækning 836 m ²

Tabel 3: Godkendte produktionsareal og gødningsareal

Figur 2: Situationsplan

2. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.

Gødningsopbevaring og -håndtering

3. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
4. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.

Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.

Ammoniak

5. Gyllebeholderen fra 2008 på 4200 m³, som i dag er overdækket, skal vedblive med at være overdækket med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
6. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
7. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden skal straks underrettes herom.

Støj

8. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

Tabel 4: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Målinger eller beregninger til kontrol af, at vilkåret er overholdt, skal udføres når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målingerne kun forlanges 1 gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Fluer og skadedyr

9. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
10. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

Lys

11. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Driftsforstyrrelser og uheld

12. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for husdyrbrugets ansatte og den skal opdateres løbende.
13. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende, skal det opbevares i beholdere, der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område, hvor beholderne står, skal udformes, så den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

Kemikalier og pesticider

14. Kemikalier skal opbevares indendørs, hvor underlaget har fast bund og er uden afløb.

Olie og brændstof

15. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.
16. Brændstofftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Egenkontrol og management

17. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.
18. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
- Årligt forbrug af el, vand og brændstof.
  - Vedligeholdelse af ventilationsanlæg.

Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

19. Der skal føres logbog over gyllebeholderens teltoverdækning, hvori evt. skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Affald

20. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
21. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Energiforbrug

22. Ventilationsanlægget skal vedligeholdes så anlægget altid kører energimæssigt optimalt

Vandforbrug

23. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.

Husdyrbrugets ophør

24. Ved husdyrbrugets ophør skal ejendommen ryddes for husdyrgødning, affald, døde dyr, spildevand, foder mv.

HØRINGER

I de høring

Ansøgningen blev 5. februar 2024 annonceret i 14 dage på <https://dma.mst.dk/>.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 636 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen. Det er kommunens opfattelse, at såfremt der på de tilstødende matrikler ikke er bebyggelse på både husdyrbrugets og naboens matrikel, så har det ansøgte som udgangspunkt underordnet betydning. Ud fra den betragtning er der ikke foretaget orientering af naboer.

Nabo-/partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest torsdag den 13. juni 2024.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

BILAG

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport fra ansøger.

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Bålstedvej 1

6535 Branderup J

Ansøgning om godkendelse af produktionsarealer i
eksisterende slagtegrisestalde
skema 241019 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Jørgen Peter Thorøe Bovlund Bjergvej 8 6535 Branderup J jp@thoroe-agro.dk
Husdyrbrugets adresse	Bålstedvej 1 6535 Branderup J
CVR-nummer	14575189
CHR-nummer	68660
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500019630
Matrikel-nr.	Matrikel: 161 - Branderup Ejerlav, Branderup
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Se punkt 3.16
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningskema	241019
Konsulent	Ulla Refshammer Pallesen Spiras (LandboSyd), CVR-nr. 25160428 Aabenraa kontoret: Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@spiras.dk Tlf.: 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport, som beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Bålstedvej 1, 6535 Branderup J. Husdyrbruget er et IE-brug, da der er mere end 2.000 stipladser til slagtegrise.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af LandboSyd i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af regneark for kapacitetsberegning og opgørelse over produktionsarealer. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

---

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 443 af 26/04/2023

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
1.1 <i>Metode og manglende viden (F6)</i>	6
2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)	7
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	10
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)</i>	10
3.1.1 <i>Produktionsarealer</i>	11
3.1.2 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	12
3.1.3 <i>Drift af anlægget</i>	12
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)</i>	13
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	13
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)</i>	14
3.4.1 <i>Landskab</i>	14
3.4.2 <i>Kulturarv</i>	14
3.4.3 <i>Materielle goder</i>	15
3.4.4 <i>Afstandskrav</i>	16
3.4.5 <i>Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.</i>	18
3.4.6 <i>Jordarealer og jordbund</i>	18
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)</i>	19
3.6 <i>Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)</i>	23
3.7 <i>Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)</i>	26
3.8 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)</i>	27
3.8.1 <i>Støj (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	28
3.8.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	28
3.8.3 <i>Støv (B7, E1b)</i>	28
3.8.4 <i>Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	29
3.8.5 <i>Skadedyr (B7, E1b)</i>	29
3.8.6 <i>Transporter (B7, E1b)</i>	30
3.9 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)</i>	31
3.9.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	31
3.9.2 <i>Affald (B8, F1d, F5c)</i>	31
3.9.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	32
3.9.4 <i>Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)</i>	32
3.10 <i>BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)</i>	33
3.11 <i>Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)</i>	34
3.12 <i>Klima (F4, F5f)</i>	34
3.13 <i>Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)</i>	36
3.14 <i>Overvågning (F7)</i>	37
3.15 <i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)</i>	37
3.16 <i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)</i>	38

3.17	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)</i>	38
3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	39
4.	Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)	39
4.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget (C1)</i>	40
4.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)</i>	40
4.2.1	<i>BAT råvarer (C2)</i>	40
4.2.2	<i>Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)</i>	41
4.2.3	<i>Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)</i>	42
4.2.4	<i>Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)</i>	43
5.	Oplysninger om konsulenten (A4)	45
6.	Konklusion	45
7.	Referenceliste	46
8.	Bilag	46
	Bilag 1: Oversigtskort	47
	Bilag 2: Ledningsplan	48
	Bilag 3: Opgørelse af produktionsarealer	49

1. Indledning

Husdyrbruget har en § 12 stk. 2 miljøgodkendelse fra d. 27. september 2010 med tilhørende tillægsgodkendelse fra d. 22. november 2016 som er revurderet d. 9. februar 2021.

Den nuværende produktionstilladelse er til 10.179 slagtegrise 32-111 kg. Den slagtevægt, der i dag efterspørges af slagteriet, ligger højere end 111 kg. Husdyrbruget ønsker derfor at overgå til en ny godkendelse, hvor der ikke stilles vilkår til et maksimalt antal producerede dyr og ind- og udgangsvægte, men hvor der i stedet godkendes produktionsarealer. Den maksimale produktion forventes at blive på op til 10.500 slagtegrise ca. 30-120 kg. Samtidig ønskes også mulighed for at producere både smågrise og slagtegrise. Egentlig smågriseproduktion er ikke planlagt, men ved at have lov til begge dele, kan grise indsættes ved en indgangsvægt på mindre end 30 kg.

Nyere faglig viden om ammoniak- og lugtemission fra stalde har vist, at der er en større sammenhæng mellem emissionerne og produktionsarealernes størrelser end det årligt antal producerede dyr. Fra 1. august 2017 er Husdyrloven således ændret, så emissionerne beregnes på grundlag af produktionsarealer.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger modtaget fra Jørgen Peter Thorøe, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas. Husdyrbruget udarbejder på nuværende tidspunkt ikke et CO₂-regnskab og slagteriet gør det heller ikke.

2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)

Definitioner mv.

Husdyrbrugloven: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Bålstedvej 1, 6535 Branderup J. Husdyrbruget består af en konventionel slagtegrisebesætning. Den nuværende tilladte husdyrproduktion på husdyrbruget er på 10.179 slagtegrise fra 32 til 111 kg.

Ansøgningen er indsendt for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion. Den fremtidige maksimale slagtegriseproduktion på husdyrbruget forventes at blive på op til maks. 10.500 slagtegrise 30-120 kg.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger ca. 1,7 km syd for Branderup og ca. 0,6 km vest for Bovlund i Tønder kommune. Terrænet ved Bålstedvej 1 er forholdsvis fladt. Der er god afstand fra husdyrbruget til andre beboelser i det åbne land. Ifølge kommuneplanen ligger husdyrbruget helt eller delvist inden for landskabsudpegninger.

Husdyrbruget er afskærmet af levende hegn og beplantninger, hvorfor husdyrbruget ikke er specielt synligt i landskabet.

Der sker intet nyt byggeri eller ændringer af bygningsmassen eller beplantningen. Der er i ca. 2020 opstillet en fodersilo mellem den vestligste og den nordligste stald.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenestandene overholdes. Lugtgenestandene er de afstande, et husdyrbrug skal holde til nærmeste naboer, der ikke har landbrugspligt, samlet bebyggelse samt byzoner og sommerhusområder.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typen af kilderne og afstanden til naboerne.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lysgener.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares overdækket ind til afhentning.

Støv vil primært være fra transporter. Transport til og fra husdyrbruget sker via Bålstedvej. Veje fejes efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Der produceres gylle som afsættes på husdyrbrugets marker, øvrige marker i bedriften eller afsættes til gylleaftaler. Der kommer ingen dybstrøelse eller anden fast husdyrgødning fra husdyrbruget. Cirka halvdelen af gyllen køres til biogasanlæg og afgasses, og der modtages cirka samme mængde afgasset biomasse retur.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der er 0,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år til både kategori 1 natur og kategori 2 natur.

I forhold til kategori 3 natur, som er mindre heder, moser og overdrev, er der igen forøgelse af ammoniakdepositionen (merdeposition), da produktionsarealerne har været uændrede de sidste 8 år. Det samme gør sig gældende for øvrige naturtyper (fx enge og søer), dog er den en lille merdeposition på 0,1 kg kvælstof pr. hektar pr. år til det nærmeste vandhul i forhold til depositionen for 8 år siden, idet den ene gyllebeholder er opført i 2021. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimal merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Da der ikke kommer merdeposition til natur og totaldepositionskravene overholdes, vurderes ammoniakdeposition til natur ikke at kunne medføre en væsentlig negativ påvirkning.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget er et IE-brug, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at minimere miljøbelastninger. Et IE-brug er et husdyrbrug, der er omfattet af EU's direktiv fra 2010 om Industrielle Emissioner. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, og dels har EU fastsat såkaldte BAT-konklusioner for IE-brug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT for ammoniak.

Der er i ansøgningen redegjort for BAT med hensyn til godt landmandskab, ernæringsmæssig styring, vand, energi, støj, støv, lugt, emissioner fra gødning, forarbejdning af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, ammoniakemission og beregning af N- og P indhold i gødning.

Husdyrbruget skal desuden udarbejde et miljøledelsessystem, et oplæringsmateriale til ansatte samt en plan for kontrol, reparation og vedligehold.

Da der er tale om et eksisterende husdyrbrug, hvor der i forhold til den nuværende drift ikke sker udvidelse, ændringer eller gennemgribende renoveringer, overholdes BAT uden brug af ny miljøteknologi. Teltoverdækningen af en ene gyllebeholder er dog et krav fra tidligere miljøgodkendelse, hvorfor der fortsat vil være krav om, at denne skal være teltoverdækket.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvad man skal foretages sig i forbindelse med uheld med olie, kemikalier og gylle eller brand. Beredskabsplanen indeholder relevante kontaktoplysninger samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, slukningsmateriel mv.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Det er ikke overvejet, om der kan etableres andre ammoniakreducerende teknologier end teltoverdækningen af den ene eksisterende gyllebeholder, da husdyrbruget lever op til BAT for ammoniakemission.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i den eksisterende revurderede miljøgodkendelse fra 2021.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant efterfølges emnerne af en vurdering af det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Det eksisterende bygnings sæt til husdyrbruget ligger samlet. Husdyrbrugets stalde, andre bygninger og gyllebeholdere mv. ses af kortudsnitene i figur 1 og bilag 1. Der er i ca. 2020 opstillet en fodersilo mellem den vestligste og den nordligste stald.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Produktionsarealerne har været uændrede de seneste 8 år, hvorfor produktionsarealerne er ens i alle tre drifter. Der ansøges dog om flex for smågrise og slagtegrise, så der er mulighed for at sætte grise med en lavere indgangsvægt end 30 kg ind i stalderne.

Produktionsarealerne er beregnet ud fra oplysninger fra ansøger om mål på stier eksklusiv foderkrybber. Se bilag 3.

Produktionsarealerne i 8-års drift og nudrift fremgår af tabel 1 og produktionsarealerne i ansøgt drift fremgår af tabel 2.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Midterste stald	222	Mekanisk ventilation	6 m	(#631740) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	154
Vestligste stald	262	Mekanisk ventilation	6 m	(#631742) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	175
Sydligste stald	1186	Mekanisk ventilation	6 m	(#631744) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	944
Nordligste stald	343	Mekanisk ventilation	6 m	(#631746) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	262
Sum						1535

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8 års drift og nudrift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Midterste stald	222	Mekanisk ventilation	6 m	(#625859) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	154
Vestligste stald	262	Mekanisk ventilation	6 m	(#625860) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	175
Sydligste stald	1186	Mekanisk ventilation	6 m	(#625861) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	944
Nordligste stald	343	Mekanisk ventilation	6 m	(#625862) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	262
Sum						1535

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift

De 4 stalde er opdelt i flere sektioner. Da sektionerne i de enkelte stalde er stort set ens indrettet inden for den enkelte stald, er stalderne indtegnet samlet i stedet for opdelt på sektioner, da dette letter beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk. Da der endvidere ikke sker ændringer af produktionsarealerne, får den manglende opdeling ingen betydning for konklusionen af beregningerne.

Udleveringsarealer benyttes ikke som produktionsareal, hvorfor disse ikke er indtegnet i Husdyrgodkendelse.dk. Arealerne rengøres senest 12 timer efter, at der har været dyr på arealerne.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbruget har 2 gyllebeholdere fra hhv. 2008 og 2021. Begge gyllebeholdere er Perstrup gyllebeholdere med skrå bunde. Gyllebeholderen fra 2021 er opført på baggrund af en anmeldelse. Denne gyllebeholder

fremgår således kun af nudrift og ansøgt drift. Begge gyllebeholdere er teltoverdækkede, men der er kun krav om, at gyllebeholderen fra 2008 skal være teltoverdækket jf. vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse, hvorfor teltoverdækningen på gyllebeholderen fra 2021 ikke er angivet med ammoniakreduktionseffekt i ansøgningskemaet. Gyllebeholderen fra 2021 har påmonteret gyllealarm, der afgiver SMS ved pludseligt fald i væskestanden.

I forbindelse med tillægsgodkendelsen fra 2016 blev der stillet vilkår om teltoverdækning af gyllebeholderen fra 2008. Da der endnu ikke er gået 8 år fra vilkåret om teltoverdækning blev stillet, er teltoverdækningen ikke angivet i 8 års driften (se tabel 3).

Der er ingen møddingsplads på husdyrbruget.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder på 3.500 m ³ fra 2021	Flydende				836
Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	Flydende				1009
Nudrift					
Gyllebeholder på 3.500 m ³ fra 2021	Flydende				836
Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	Flydende				1009
8 års drift					
Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	Flydende				1009

Tabel 3: Opbevaringsanlæg, lagertype og areal i m²

Alle stalde er med træk og slip-system. Der trækkes manuelt propper og udsluses gylle en gang om ugen på en hverdag i alle sektioner, dog første gang når der er 10 cm gylle i kanalerne. Gylle udsluses fra staldene til fortanke, hvorfra det pumpes til gyllebeholderne eller afhentes af biogasanlæg. Udslusning sker på hverdage. Der er monteret sugestudse i forbindelse med fortankene, og der er isat påfyldetrugte i forbindelse med teltdugene, så biogasanlægget kan levere afgasset biomasse gennem disse.

Gylle/afgasset biomasse i gyllebeholderne omrøres kun forud for udbringning.

Med en forventet fremtidig maksimal produktion på op til 10.500 slagtegrise 30-120 kg er den årlige gylleproduktion, vaskevand samt regnvand fra ud- og indleveringsramper på ca. 6.246 m³ (beregnet ud fra normtal 2023). Der er ca. 15,8 måneders opbevaringskapacitet i husdyrbrugets gyllebeholdere ved fuld produktion. Overskudskapacitet vil eventuelt blive benyttet til gylle fra andre af ansøger husdyrbrug. Der er indsendt kapacitetsberegning til kommunen.

3.1.3 Drift af anlægget

Det er ejer og en ansat, der står for driften af husdyrbruget. Markdriften sker med udgangspunkt i Bovlund Bjergvej 8, dog fyldes vand på marksprøjten på Bålstedvej 1 fra en separat vandtank. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Der registreres dyr i CHR
- Der registreres antal dyr bortskaffet til DAKA og dyr sendt til slagting (svineflyttedatabasen)
- Der føres E-kontrol
- Der føres gyllebeholderkontrol af gyllebeholderne via beholderkontrolordningen
- Før pumpning af gylle fra fortanke bliver det tjekket, om der er plads til mere gylle i gyllebeholderen der pumpes til.

- Der føres logbog over udslusninger af gylle i form af kalender ophængt i de enkelte stalde.
- Gyllepumpning til gyllevogn/lastbil sker med automatisk afbrydning ved fuld tank samt returløbsrør (maskinstation og biogasanlæg står for pumpningen)
- Der føres journal over medicinforbrug
- Der gennemføres kontrol af elinstallationerne af autoriseret el-installatør hvert 2. år – herunder termofotografering
- Pulverslukkere tjekkes og/eller udskiftes efter behov. Falck står for kontrollen og udskiftningen.
- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet
- Der udarbejdes mark- og gødningsplaner
- Der føres sprøjtejournal

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Ansøgningen omhandler en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til fri produktion i de eksisterende lovligt etablerede stalde. Der er ikke planlagt nedrivning/fjernelse af stalde eller anlæg, og der sker heller ingen godkendelsespligtige ændringer af stalde eller anlæg.

Det eneste der er sket på husdyrbruget de senere år er, at der er en fodersilo er fjernet (teknisk anlæg 4) og der i stedet er opsat en Tune fodersilo til 18 tons foder på ca. 9 m i højden og en diameter på ca. 2,4 m. Siloen er opsat på en betonplatform mellem den nordligste og den vestligste stald. Herudover er en valletank, der har stået øst for den midterste stald fjernet.

Placeringer af stalde og anlæg mv. fremgår af oversigtskortet i bilag 1.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger har desuden slagtegrisehold på husdyrbrugene på Bjergvej 4 og Fælledvej 7, 6240 Løgumkloster, Nørrevej 15 og Vennemosevej 60, 6270 Tønder, Sommerstedvej 7, 6500 Vojens, Haverbækvej 4 og 7 og Mandbjergvej 3, 6520 Toftlund, Lerskovvej 2, 6534 Agerskov, Bovlund Bjergvej 1B og 8 og Bålstedmosevej 1, 6535 Branderup J samt Hyrupvej 22, 6541 Bevtoft.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

3.4.1 Landskab

Bålstedvej 1 er beliggende i Tønder Kommune i det åbne land ca. 1,7 km syd for Branderup, som er den nærmeste byzone i området. Der er tale om et relativt fladt terræn på hedeslette neden for morænebakkerne ved Bovlund og Branderup. Landskabet omkring Bålstedvej 1 er kendetegnet af dyrkede marker, der afgrænses af en del læhegn og et netværk af afvandingskanaler. Spredt i området er der nogle få mindre bevoksninger, der ligesom hegnene bryder udsigterne på tværs af landskabet. Områdets bebyggelsesstruktur tegnes af mindre landsbyer og småbyer, herunder den nærmeste bebyggelse, Bovlund, hvor husene primært ligger på sydsiden af Bovlund Bygade. Der er god afstand til andre beboelser i det åbne land. Disse bebyggelser er typisk mindre ejendomme og store gårde beliggende langs området's veje.

De højeste anlæg på husdyrbruget er fodersiloen på ca. 9 m samt den sydligste stald på ca. 8 m i højden.

Der er beplantet rundt omkring stalde og gyllebeholdere mv., dels med fler-rækkede læhegn og dels med to tætte bevoksninger. Der er ingen planer om at ændre beplantningen.

Ifølge kortmaterialet på Plandata³ ligger husdyrbruget inden for udpegningerne Særlig værdifuldt landbrugsområde, Bevaringsværdigt landskab og delvist inden for Værdifulde geologiske områder men uden for Kulturhistoriske bevaringsværdier, Værdifulde kulturmiljøer, Større sammenhængende landskab samt Kystnærhedszonen.

Bygningerne på husdyrbruget er opført i grå og røde nuancer med vægge i betonelementer og mursten og fibercementtage med porte, vinduer og døre i lysegrå farver. Den udendørs fodersilo i grå glasfiber. Gyllebeholderne er etableret i betonelementer og teltdugen er en grå PVC-dug.

Vurdering af landskab

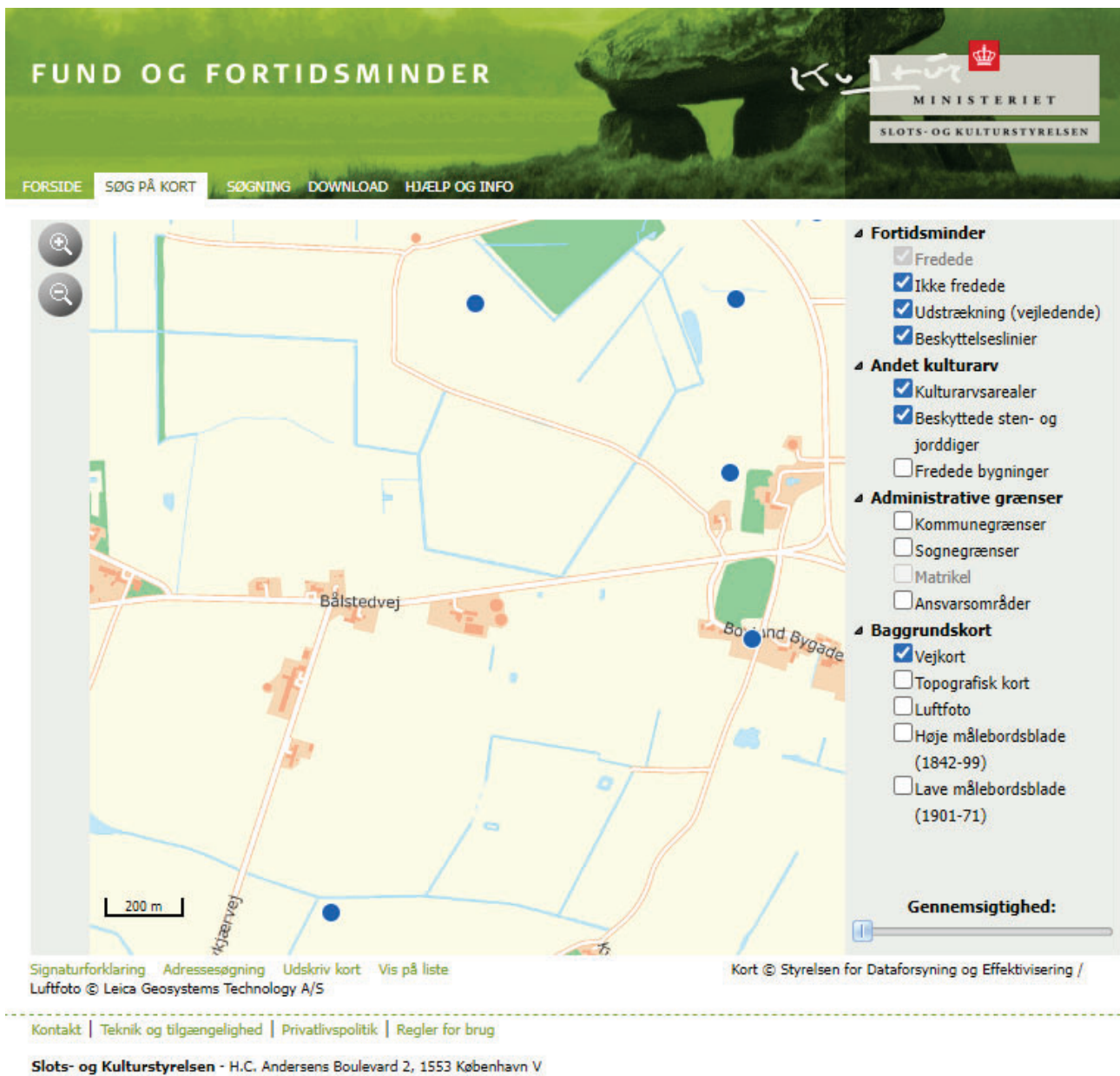
Pga. beplantningen rundt omkring husdyrbruget, de forholdsvis lave bygninger og anlæg samt det flade landskab er husdyrbruget kun synligt, når man kommer meget tæt på husdyrbruget. Det vurderes at opstillingen af fodersiloen i tilknytning til staldene ikke har udgjort en væsentlig negativ påvirkning af det omkringliggende landskab. Som beskrevet er der ingen planer om at ændre i den nuværende beplantning.

3.4.2 Kulturarv

Ifølge Slots- og Kulturarvsstyrelsens hjemmeside er der ikke registreret fund af fortidsminder i nærheden af husdyrbruget. På kortudsnittet herunder angiver de blå markering de nærmeste fund fra ca. 750 m fra husdyrbruget. Alle fund er ikke-fredede fund. Nærmeste fredede fund ligger ca. 2 km øst for husdyrbruget.

---

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

Figur 2: Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til fund og fortidsminder

Vurdering af kulturarv

Da der ikke skal ske bygningsmæssige udvidelser eller ændringer, skal der ikke ske jordarbejde, og der er derfor ingen risiko for at påvirke eventuel kulturarv skjult i jorden.

3.4.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i det efterfølgende punkt, overholdes stort set alle afstandskrav, idet der ikke sker ændringer af produktionsarealernes størrelser eller dyretyper.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i flere sager afgjort, at værditab som følge af godkendelse af husdyrbrug efter nævnets opfattelse ikke er et hensyn, der skal indgå i vurderingen af en ansøgning efter Husdyrbrug-loven.

Vurdering af materielle goder

Med godt 250 m fra nærmeste bygning/anlæg på husdyrbruget til nærmeste nabobeboelse, og overholdelse af lugtgeneafstande til nabobeboelse (se punkt 3.7), vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt. Forholdet til kulturarven er beskrevet og vurderet under punkt 3.4.2.

3.4.4 Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 8 fastsætter krav til minimumafstande fra husdyrbruget til omgivelserne. Afstandskravene jf. Husdyrbruglovens § 6 overholdes, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

samt mere end 10 m fra

- ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrlovens § 8 vist:

Nærmeste sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	204
Staldbygning	Sydligste stald	130
Gødningslager	Gyllebeholder på 3.500 m ³ fra 2021	131

Nærmeste vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	172
Staldbygning	Nordligste stald	144
Gødningslager	Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	89

Nærmeste naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	150
Staldbygning	Sydligste stald	93
Gødningslager	Gyllebeholder på 3.500 m ³ fra 2021	30

Tabel 4: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1.

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	1960
Staldbygning	Nordligste stald	1949
Gødningslager	Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	1923

Nærmeste nabobeboelse - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	274
Staldbygning	Vestligste stald	255
Gødningslager	Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	350

Nærmeste aktive boring jf. Jupiterdatabasen - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	27
Staldbygning	Nordligste stald	20
Gødningslager	Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	81

Nærmeste aktive vandværksboring jf. Jupiterdatabasen - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	2204
Staldbygning	Nordligste stald	2193
Gødningslager	Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	2171

Bålstedvej (faktisk vej) - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	108
Staldbygning	Nordligste stald	75
Gødningslager	Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	21

Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Fodersilo opstillet i ca. 2020	17
Staldbygning	Vestligste stald	
Gødningslager	Gyllebeholder på 4.200 m ³ fra 2008	95

Tabel 4: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1 - fortsat.

Husdyrgodkendelse.dk måler fra den/det stald/gødningslager/indtegnede driftsbygning, der ligger tættest på de udpegede punkter. Punkterne er udpeget, så de ligger tættest muligt på de eksisterende stalde, gyllebeholdere og fodersiloen.

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej, og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vand-

forsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til nærmeste nabobeboelse og vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m.

På kortudsnittene herunder er vist nærmeste vandløb, sø, naboskel, nabobeboelse, ikke almene vandforsyningsboring (egen boring), offentlige vej (Bålstedvej) og stuehuset. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis der zoomes så langt ud, så de alle er med på kortudsnittet.

Figur 3: Kortudsnit over afstande

3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Det eksisterende husdyrbrug ligger uden for alle kirke- og skovbyggelinjer, sø-, å-, og fortidsmindebeskyttelseslinjer, beskyttede sten- og jorddiger samt uden for kystnærhedszonen.

Vurdering af afstandskrav og andre beskyttelseslinjer (3.4.4 og 3.4.5)

Det antages at ændringen fra ren slagtegriseproduktion til mulighed for flex med smågrise og slagtegrise ikke betragtes som en ændring, der udløser krav om fornyet dispensation i forhold til afstanden fra den vestligste stal til stuehuset eller i forhold til afstanden fra den vestligste og den nordligste stal til egen boring.

Da der ikke sker ændringer inden for nogle af de øvrige bygge- og beskyttelseslinjerne, er der ikke behov for at foretage en vurdering bygge- og beskyttelseslinjer.

3.4.6 Jordarealer og jordbund

Alle stalde, kanaler, gyllerør, fortanke og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer.

Der er ikke registreret jordforureninger på husdyrbrugets arealer. Husdyrbruget ligger uden for kortlagte råstofgraveområder (råstofplan 2020). Der er ikke anvendt slagter på husdyrbruget. Jordbundstypen i området er angivet som grovsandet jord på kanten af et område med humusjord.

Vurdering

Da stalde, kanaler, gyllerør, fortanke og gyllebeholdere er etableret i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 5. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i 8 års drift på 3.934,0 kg NH₃-N/år og i nudrift og ansøgt drift på 4.066,8 kg NH₃-N/år. Den lavere emission i 8 års driften skyldes at den sidste gyllebeholder først er opført i 2021.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3530,5	536,3	4066,8
Nudrift	3530,5	536,3	4066,8
8 års-drift	3530,5	403,5	3934,0

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 6.

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget og fremgår af figur 4 og 5 og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 7.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ⁴ (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. totaldeposition (stald og lagre) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max.

⁴ Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1392 af 04/10/2022

	<p>og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove.</p> <p>For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og</p> <p>1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,</p> <p>2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller</p> <p>3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelsskovesarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.</p>	<p>merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år</p>
<p>Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.</p>	<p>Kan fx være enge, strandenge og søer</p>	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH3-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH3-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH3-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH3-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH3-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak til natur

Figur 4: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Figur 5: Husdyrbrugets placering i forhold til alle udpegede naturområder

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kategori 3 skov - tilgroet lysåbent	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
Eng mod Ø - OBS: Ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,6
Sø mod S - OBS: Ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,1	0,0	1,2
Overdrev mod NØ	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,4
Mose mod NØ	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,3
Mose mod SØ	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,8
Nærmeste kategori 2 jf. kommunens interne kort	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
Nærmeste kategori 2 natur	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Nærmeste kategori 1 natur	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Tabel 7: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Alle punkter er sat i den afstand og retning, der giver den største totaldeposition i naturpunkterne.

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et område med elle- og askeskov godt 5,6 km nord for husdyrbruget i Natura 2000 habitatområdet Mandbjerg Skov (Natura 2000 nr. 106).

Da der er mere end 4 km til nærmeste kategori 1 natur, er der ikke brugt tid på at vurdere, om der er andre husdyrbrug der påvirker kategori 1 naturen, idet Husdyrgodkendelse.dk altid beregner en deposition til punkter længere væk end 4 km til 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav på 0,2-0,7 kg N/ha/år til kategori 1 natur er således overholdt.

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturareal er jf. Husdyrgodkendelse.dk et overdrev knap 10 km sydvest for husdyrbruget. Ifølge Tønder Kommunes interne kort er en mose ca. 2,7 km nordøst for husdyrbruget også kategori 2 natur. Mosen er af kommunen beskrevet som højmoser. Da der er mere end 4 km til overdrevet beregner Husdyrgodkendelse.dk 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Til mosen 2,7 km nordøst for husdyrbruget beregnes totaldepositionen til 0,1 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes således.

Kategori 3 natur og § 3 områder

De nærmeste kategori 3 naturområder er nogle moser samt et overdrev ca. 500-800 m fra husdyrbruget. Nærmeste registrerede kategori 3 skov ligger godt 2 km fra husdyrbruget

Ud over de ovenfor beskrevne naturpunkter er der desuden foretaget depositionsregninger til de nærmeste § 3 registrerede naturområder, som er en mindre sø og en eng.

Som det fremgår af beregningerne, så kommer der ingen merdeposition til nogen af naturområderne, da der ikke sker udvidelse af produktionsarealerne.

Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er maksimalt 1 kg N/ha/år i merdeposition.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabel 8 herunder).

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	¹ sure overdrev 10-15, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	8-20	grå klit og grøsværklit 8-15, øvrig klit 10-20
Hede	10-20	der kan være klit kortlagt som § 3 hede
Fersk eng	15-25	^{1,2}
Strandeng	30-40	^{1,2}
Mose (og kær)	5-30	højmoser 5-10, hængesæk, tørvlavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-30
Løvskov	10-20	Skovbevoksede tørvemoser 10-15
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland / hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig. Dette vil primært gælde engarealer og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 8: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁵.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning og klagenævnets praksis skal der ved vurdering af ammoniakdeposition til natur og tålegrænser benyttes et 3-års gennemsnit for baggrundsbelastningen. Gennemsnittet af baggrunds-

⁵ http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf

belastningen fra ammoniak for 2019-2021 er for det 5,6 km x 5,6 km grid som husdyrbruget ligger i på 18,3 kg N/ha/år jf. kortlaget "Samlet deposition af kvælstof til miljøgodkendelse (2019-2021)"⁶. Endvidere skal husdyrbrugets beregnede totaldeposition lægges sammen med baggrundsbelastningen, når det skal vurderes, om tålegrænser er overskredet.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1, 2 og 3 natur overholdes, vurderes ammoniakdepositionen til de nærliggende naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne væsentligt negativt. Der ligger heller ingen klitter, højmoser eller andre mosetyper med meget lave tålegrænser i umiddelbar nærhed, som husdyrbruget bidrager med deposition til.

Det eneste naturområde, der modtager en beregnet merdeposition er søen syd for gyllebeholderne, der modtager 0,1 kg N/ha/år i forhold til 8 års driften. Merdepositionen skyldes, at gyllebeholderen på 3.500 m³ ikke fremgår af 8 års driften, idet gyllebeholderen først er etableret i 2021.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dets undergrund.

FN definerer biodiversitet som: "*Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismene indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.*" Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

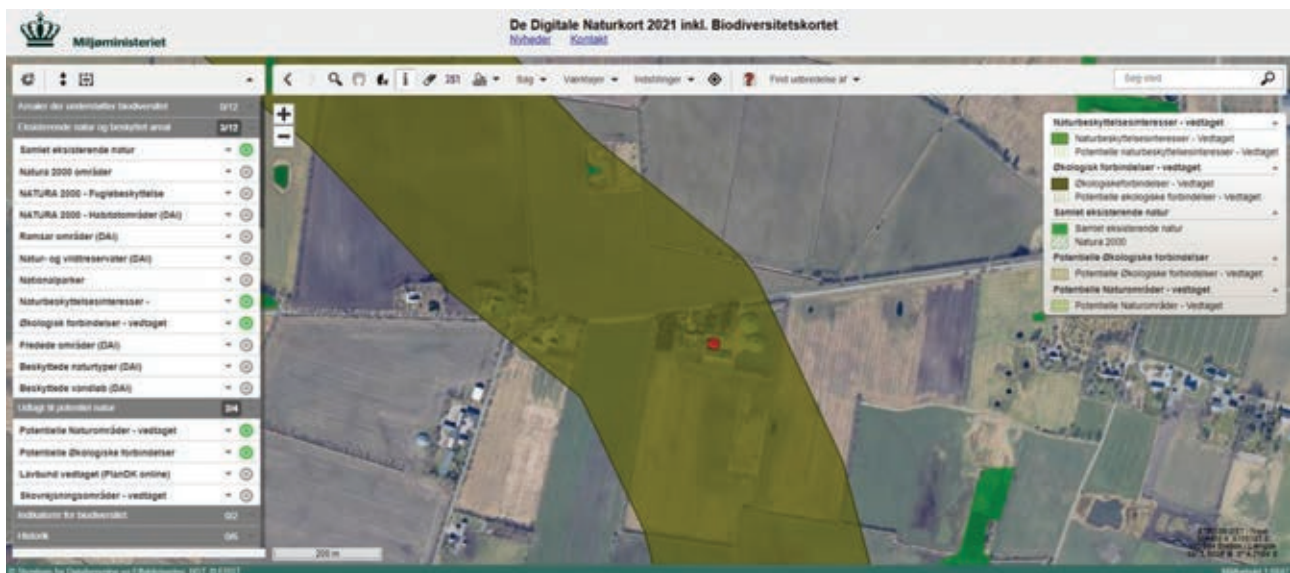
Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående punkt. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Udpegningen af økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fremgår af nedenstående kortudsnit.

---

⁶ <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=husdyr2017>

Figur 6: Kort over økologiske forbindelser mv. fra Miljøministeriets Digitale Naturkort 2021⁷

Som det fremgår, ligger husdyrbruget inden for en udpeget økologisk forbindelse men uden udpegede områder med naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser. Udpegningen er sandsynligvis en videreførelse af det tidligere Sønderjyllands Amts udpegninger, der erfaringsmæssigt er blevet udpeget med "bred pensel" og ofte uden hensyntagen til eksisterende bebyggelse mv. Ifølge retningslinjen for økologiske forbindelser i Tønder Kommunes Kommuneplan 2017-2019 må dyre- og plantelivets muligheder for spredning ikke forringes i væsentlig grad, f.eks. ved etablering af nye større anlæg.

Bilag IV-arter mv.

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁸ fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁹. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Pipistrelflagermus	<i>Pipistrellus</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>

⁷ <https://miljogegis.mim.dk/cbkort?profile=miljogegis-plangroendk>

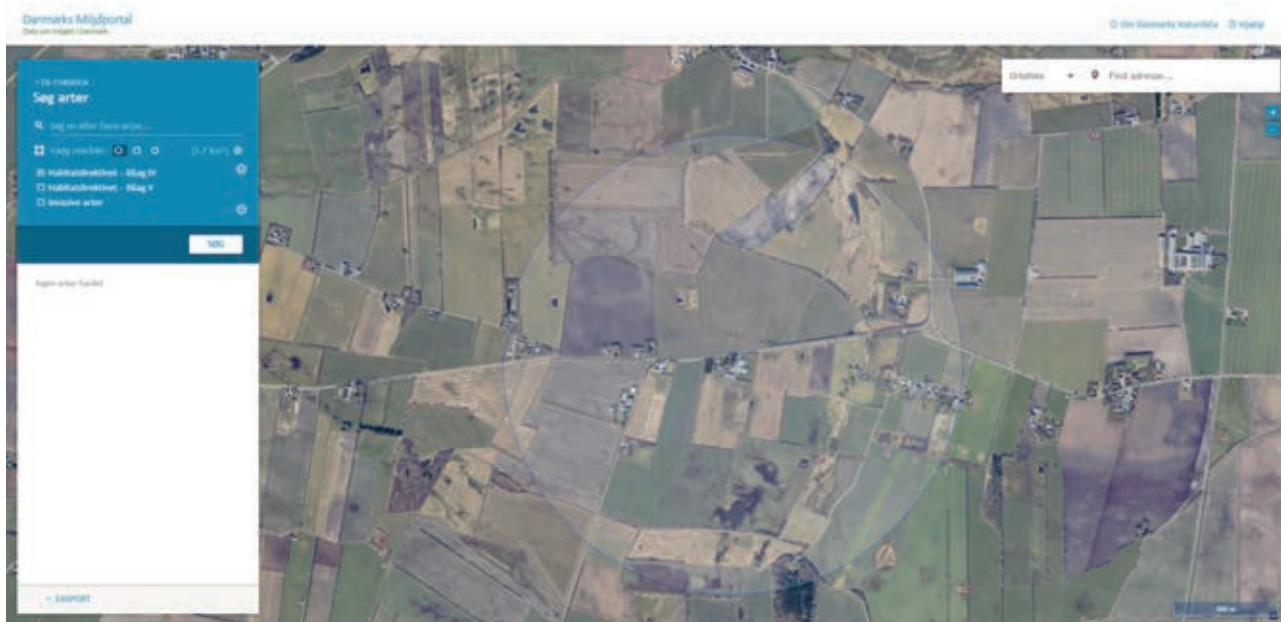
⁸ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁹ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Tabel 9: Liste over bilag IV-arter

Ifølge kortene på Danmarks Miljøportal over registrerede bilag IV-arter, er der ikke registreret bilag IV-arter inden for 1.000 m fra husdyrbruget.

Figur 7: Kort over registreringer af bilag IV-arter

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Som beskrevet sker der ingen nyetableringer eller ændringer, og der er ingen planer om at nedrive bygninger eller andet.

Samlet vurdering

Den generelle vurdering er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 beskyttet naturareal. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter. Den største effekt af ammoniakdepositionen vil være risiko for tilgroning af lysåbne naturarealer.

Da der ikke kommer nogen merdeposition af ammoniak i forhold til nudrift og kun en meget begrænset merdeposition i forhold til eller 8 års drift, og der ikke fjernes beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som vurderes at kunne være mulige opholdssteder for bilag IV-arter, vurderes det, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

I forhold til udpegningen af økologisk forbindelse så sker der ingen udvidelse eller ændringer, hvorfor dyre- og plantelivets muligheder for spredning ikke forringes, og en ny godkendelse vil derfor ikke være i strid med retningslinjen for økologiske forbindelser.

Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning samt krav til anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)

De nærmeste lugtberegningpunkter er udpeget i skema 241019 i Husdyrgodkendelse.dk og ses i figur 8.

Nærmeste enkelt beboelse uden landbrugspligt er Bålstedvej 6. Samlet bebyggelse ved Bovlund udløses af Bovlund Bjergvej 13 og nærmeste relevante lokalplan i landzone er en del af det lokalplanlagte område Aktivitetspark Branderup by. Nærmeste byzone er byzoneafgrænsningen til Branderup. Nærmeste sommerhusområde er ikke udpeget, da det ligger meget længere væk end nærmeste byzone.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkelt beboelse, samlet bebyggelse, relevant lokalplanlagt område eller byzone, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra nærmeste enkelt bolig eller 300 m fra samlet bebyggelse, relevant lokalplanlagt område nærmeste byzone.

De beregnede lugtgeneafstande fremgår af tabel 10. Det ses, at geneafstandene til både enkelt beboelse, samlet bebyggelse, relevant lokalplanlagt område og byzone kan overholdes.

Figur 8: Nærmeste nabo, samlet bebyggelse, relevant lokalplanlagt område og byzone

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Bålstedvej 6	0	NY	228,6	228,6	369,6	Ja
 Bovlund Bjergvej 13	0	NY	487	487	1735,6	Ja
 Nærmeste relevante lokalplanlagte ...	0	NY	487	487	2362,7	Ja
 Branderup Ejerlav, Branderup	0	NY	644,6	644,6	1781,2	Ja

Konsekvenszone: 636 m

Table 10: Beregning af lugtgeneafstande til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone mv.

Geneniveauerne for lugt beregnes efter Miljøstyrelsens lugtmodel i odour units (OU_E) og efter FMK-modellen i lugtenheder (LE). Geneniveauerne må maksimalt være 5 OU_E pr. m³ og 1 LE pr. m³ til områder, der ifølge kommuneplanens rammedel er udlagt til eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde, 7 OU_E pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt 15 OU_E pr. m³ og 10 LE pr. m³ til enkelt beboelser uden landbrugspligt.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Fra gyllebeholdere kan der være lugtafgivelse i sær i forbindelse med omrøring og pumpning. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Der er generelle regler for udbringning af gylle op til byzoneområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 m fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Lugt fra fx gyllebeholdere og møddingspladser indgår ikke i lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk. Det vurderes, at en afstand på ca. 250 m fra nærmeste stald til nærmeste nabo på Bålstedvej 3 (ejendom med landbrugspligt) er langt tilstrækkelig til at undgå væsentlige lugtgener.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transport. Husdyrbruget på Bålstedvej 1 ligger generelt godt placeret i forhold til omkringboende.

Nærmeste større husdyrbrug er ansøgers andre husdyrbrug på Bålsted Mosevej 1 og Bovlund Bjergvej 8, hvor der pt. er henholdsvis ca. 1.300 og ca. 2.950 stipladser til slagtegrise.

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Det er ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

De største støjgener vil forekomme i forbindelse med ventilation, gylleomrøring og -pumpning, indblæsning af foder i silo, blandekar i tidligere foderlade samt transport af dyr, foder og gylle mv. Se kort over støjkilder herunder.

Foderfremstillingen sker automatisk 5 gange i døgnet.

Pumpning fra fortank til gyllebeholder sker vha. en traktorpumpe. Overpumpning sker typisk på hverdage om formiddagen. Gyllebeholdere tømmes vha. gyllevogn med indbygget pumpesystem, som er meget lidt støjende. Støjkilder fremgår af bilag 1.

Ventilationsanlæggene kører hele døgnet. Ventilationen giver ikke anledning til væsentlig støj.

Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport.

Ansøger oplyser, at der aldrig er indkommet klager fra naboer over støj fra husdyrbruget.

Der sker ingen ændringer i støjkilderne fra husdyrbruget med det ansøgte.

Vurdering

På grund af husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste nabobeboelser, samt at de fleste aktiviteter sker inde i isolerede bygninger, vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Vurdering af støj i forhold til transport er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transport til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Der sker ingen ændringer i de eksisterende kilder til rystelser og vibrationer fra husdyrbruget med det ansøgte. Kilder kan fx være ventilationsanlæg, foderanlæg, traktorpumpe og diverse maskiner.

Vurdering

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klods op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis beboelser ligger meget tæt på overkørsler, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transport af foder og dyr mv. Der ligger ingen nabobeboelser i umiddelbar tilknytning til overkørslerne til husdyrbruget.

Se yderligere om transport under punkt 3.8.6.

Med afstanden til naboer fra stationære og mobile kilder på selve husdyrbruget, vurderes det, at rystelser og vibrationer fra husdyrbruget ikke vil kunne medføre væsentlige gener for omgivelserne.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Kørearealerne rundt omkring bygningerne og gyllebeholderne er primært asfaltbelagte. Støv vil primært forekomme ved transport på husdyrbrugets kørearealer samt i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det.

Støv fra foder er meget begrænset. Foder blæses direkte ind i fodersilo og blandes med vand, inden det ledes ud i staldene som vådfoder gennem rørsystemer.

Der er overbrusningsanlæg i alle stalde til brug ved behov for køling af dyrene.

Der sker ingen ændringer i støvkilderne fra husdyrbruget i forbindelse med det ansøgte.

Vurdering

Det vurderes, at afstanden til nabobeboelser er så stor, at der ikke vil kunne forekomme støvgener fra kørslen på kørearealerne rundt om husdyrbruget.

Det vurderes endvidere, at der ikke er problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder blæses direkte ind i fodersiloen og ledes ud i staldene gennem et lukket rørsystem. Overbrusning i staldene medvirker endvidere til at binde eventuelt støv fra foder og dyr.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Der er kun udendørs belysning i forbindelse med stuehuset.

Lyspåvirkning af omgivelserne fra belysning inde i staldene eller de øvrige driftsbygninger, vil kun kunne oplyse nærområdet. Som beskrevet under 3.4.1 er indsynet til husdyrbruget afskærmet af levende hegn og andre beplantninger, og husdyrbruget ligger i et relativt fladt landskab.

Ud over lyspåvirkning fra indvendig belysning i stalde og øvrige driftsbygninger vil der forekomme lyspåvirkning fra køretøjer. Lastbiler og traktorer med lys holder kortvarigt ved stalde, fodersiloen og gyllebeholderne i forbindelse med af- og pålæsning.

Vurdering

Hverken lysudslip via vinduer eller udvendig belysning ved stuehuset vurderes at kunne genere naboer eller vejtrafik, dels pga. kildernes lysstyrke og placering, beplantninger samt afstanden til nærmeste naboer og veje. Lyspåvirkningerne vurderes ligeledes ikke at kunne påvirke landskabsopfattelsen væsentligt negativt.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Skadedyr og fluer bekæmpes efter gældende regler. Opbevaring af foder sker som beskrevet i fodersilo og der fejtes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.).

Fluebekæmpelse er tidligere sket ved indsættelse af rovfluelarver. Dette er ophørt, da der nu udsluses gylle ugentligt og rovfluelarverne således vil blive sluset ud. Med ugentlig udslusning er opformering af fluer blevet meget begrænset. Såfremt der opstår fluegener, vil fluer blive bekæmpet med et godkendte middel. Rottebekæmpelse sker via privat ordning (pt Brdr. Ewers). Rotter bekæmpes med klapfælder og evt. rottegift udlagt i kasser, hvis der konstateres tegn på rotteaktivitet. Der er pt opsat ca. 25 fælder fordelt rundt på husdyrbruget.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Transporter sker ad de to overkørsler til Bålstedvej.

Så vidt muligt sker tunge transportere på hverdage og i dagtimerne. Når der udbringes gylle, køres der så vidt muligt over så få dage som muligt, for at holde eventuelle gener begrænset til så kort en periode som muligt. I disse perioder kan der således være transportere i de meget tidlige morgentimer eller sene aftentimer. Transport af grise kan også ske i de tidlige morgentimer.

Tunge transporter (ind og ud tælles som en transport)	Nudrift Antal/år	Ansøgt drift Antal/år
Indkørsel af foder (lastbil, kapacitet ca. 35 ton)	ca. 104	ca. 122
Levering af smågrise (lastbil, kapacitet op til ca. 700 stk.)	ca. 20	ca. 20
Afhentning af slagtegrise (lastbil, kapacitet ca. 210 stk.)	ca. 60	ca. 70
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 65	ca. 70
Udkørsel af gylle (gyllevogn, kapacitet 25-30 ton)	ca. 213	ca. 250
Kørsel til/fra biogasanlæg (lastbil, kapacitet ca. 40 ton)	ca. 100	ca. 100
Afhentning af affald	ca. 26	ca. 26
Maksimalt i alt	maks. 588	maks. 653

Tabel 11: Skønnede antal transportere

Gylletransporter er skønnet ud fra normtalsproduktion af gylle (normtal 2023). Hvis der tilkøres gylle fra andre husdyrbrug eller modtages mere afgasset biomasse end der leveres, vil antallet af transportere stige. Pt. leveres ca. halvdelen af den producerede husdyrgødning fra husdyrbruget til biogasanlæg. Affald samles på Bovlund Bjergvej 8 og tages med, sammen med andre transportere mellem husdyrbrugene.

Ud over de skønnede tunge transportere, er der transportere i personbiler i forbindelse med tilsyn af dyrene, dyrlæge mv.

Vurdering

Antal transportere stiger lidt som følge af øget antal producerede slagtegrise samt øget afgangsvægt. Sammenlignes den tilladte produktion (10.179 slagtegrise 32-111 kg) med den forventede maksimale produktion (10.500 slagtegrise 30-120 kg) stiger den samlede tilvækst af grisekød med ca. 17,5 %. Stigningen i antal transportere er skønnet til ca. 10 %, idet der i forbindelse med en del af transporterne kan medtages lidt større antal/mængder.

Som nævnt sker transportere ad Bålstedvej. Der er ingen nabobeboelser i umiddelbar nærhed af overkørslerne. Det vurderes således, at ingen naboer vil blive generet af opbremsninger i forbindelse med kørsler til og fra selve husdyrbruget, samt at transporterne ikke vil adskille sig fra øvrige tunge transportere på vejene med hensyn til støj, vibrationer, rystelser mv. Som udgangspunkt sker der udelukkende de nødvendige transportere.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne (regulering af akseltryk, hastighedsbegrænsninger mv.). I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transportere.

Over de senere år er antal transportere til og fra husdyrbrug generelt faldet som følge af udviklingen af kapaciteten på transportenheder, specielt i forhold til transport af foder og husdyrgødning.

Samlet set vurderes transportere til og fra husdyrbruget ikke at kunne medføre væsentlige gener for naboer, samt at stigningen i antallet af transportere harmonerer med udvidelsens størrelse.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr lægges mellem gyllebeholderne på den vestlige side på betonspalter og under kadaverkappe. DAKA afhenter efter behov. Dyr til afhentning tilmeldes via app på mobiltelefonen. Daka genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel og kød- og benmelsproduktion.

Vurdering

Pga. opsamlingspladsens placering kan ingen naboer eller forbipasserende blive væsentligt generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr. Opbevaringen af døde dyr vurderes derfor at være forsvarlig.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Da der er tale om et IE-brug, så skal affaldshåndteringen leve op til affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, hvilket betyder at affald skal behandles efter følgende hierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Som udgangspunkt benyttes ikke mere foder, end der er behov for, husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder og transportører. Der sker ingen ændringer i affaldstyper og mængder med det ansøgte.

Stort set alt affald samles på Bovlund Bjergvej 8, hvor der afhentes affald af firmaet Vognmandsfirmaet Flemming Paulsen A/S. Firmaet har stillet containere til rådighed til henholdsvis lysstofrør/LED-rør, plast, pap og papir, batterier, medicinaffald, oliefiltre, spraydåser og restaffald. Containerne til genbrugsfraktionerne er opstillet i maskinhuset og containeren til restaffald står på pladsen til omlastning af korn på Bovlund Bjergvej 8. Kanyler samles i en boks og køres til Hølleskov Genbrugsplads.

Jern og metalaffald vil typisk blive lagt i en stak udenfor og vil blive afhentes af U.L. Petersens Eff. i Ager-skov. Eventuelle mindre fraktioner af rent genbrugeligt glas, drikke- og fødevarekartoner samt tøj- og madaffald tages med til Bovlund Bjergvej 8 og kommer i dagrenovationens genbrugsfraktioner. Der vil normalt aldrig være medicinrester, da alt medicin bruges op.

Der er værksted på Bovlund Bjergvej 8, hvor maskiner serviceres.

Der sker ingen genvinding af affald på husdyrbruget.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet og at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativ. Det vurderes desuden, at affald fra husdyrbruget ikke har en væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af jordarealer og jordbund, samt at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Der er ingen olietanke på husdyrbruget. Olie til varmekanon samt vaske- og desinfektionsmidler tages med fra Bovlund Bjergvej 8, når der skal vaskes, desinficeres og udtørres stalde. Bekæmpelsesmidler opbevares ligeledes på Bovlund Bjergvej 8, men tages med til Bålstedvej 1, hvor marksprøjten påfyldes på befæstet areal øst for den nordligste stald.

Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori det er en instruks ved uheld med olie og kemikalier.

3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af oversigtskortet, se bilag 2. Faskiner er dog ikke tegnet på oversigtskortet. Det er kun den sydligste stald og en del af kørearealerne, der afleder til nedsivningsgrøften syd for staldanlægget.

Fra de øvrige tage nedsives tagvandet gennem faskiner langs bygningerne eller direkte fra jordoverfladen.

Kommunen har vurderet, at der skal ansøges om tilladelse til afledningen fra det asfalterede køreareal, som blev asfalteret i 2020. Dette vil ske via en separat ansøgning. Det forventes, at der etableres et nyt nedsivningsbassin syd for gyllebeholderne inden for den omkransende beplantning.

Spildevand fra produktionen og regnvand fra udleveringsarealerne ledes til gyllekanal og videre til fortanke. Her fra kan gylle mv. pumpes til gyllebeholder gennem gyllerør vha. traktorpumpe eller suges op via sugestudse og køres til biogasanlæg.

Sanitært spildevand fra stuehuset afledes til septiktank og herefter til nedsivningsanlæg.

Der er redegjort for mængder af spildevand og overfladevand til gyllebeholder under punkt 3.1.2.

Der er ikke kendskab til, at husdyrbruget skulle ligge inden for et område, hvor det ikke er lykkedes at opfylde miljøkvalitetsnormer fastsat i EU-lovgivning. Husdyrbruget afleder som beskrevet ikke overfladevand til vandløb.

Vurdering

Da der ikke sker væsentlig ændring eller udvidelse af husdyrproduktionen med det ansøgte, der ikke bygges nyt eller ændres på afledningsforhold, vurderes der ikke at kunne ske en væsentlig negativ påvirkning af vandmiljøet. Som beskrevet vil udledningen fra den asfalterede plads blive lovliggjort ved den kommende ansøgning om og tilladelse til nedsivning gennem et ny nedsivningsbassin.

3.10 BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre, beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse, som omfatter de eksisterende stalde og gyllebeholderen.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes, da der ikke sker godkendelsespligtige ændringer eller udvidelser. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

BAT-beregninger i Husdyrgodkendelse.dk er indsat i efterfølgende tabeller.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3530	536	4067
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3530	536	4067
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT ? i					
	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens begrundelse
Rediger	3530				

Tabel 12: Samlet BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde ? i				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^b	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Midterste stald	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,96 - 1,11 ^b	2,30
Vestligste stald	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,96 - 1,11 ^b	2,30
Sydligste stald	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,96 - 1,11 ^b	2,30
Nordligste stald	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,96 - 1,11 ^b	2,30

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 13: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

3.11 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)

Det antages, at der stilles vilkår til den fortsatte teltoverdækning af gyllebeholderen på 4.200 m³ fra 2008 i overensstemmelse med standardvilkårene i Miljøstyrelsens Teknologiliste¹⁰. Der skal ikke stilles vilkår til teltoverdækningen på gyllebeholderen på 3.500 m³ fra 2021, da denne teltoverdækning er etableret som et frivilligt tiltag. Gyllebeholderen er således heller ikke angivet med teltoverdækning i ansøgningskemaet.

3.12 Klima (F4, F5f)

Husdyrbrug med slagtegrise bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder, der bidrager til metanudskillelsen, og husdyrgødningen der bidrager til lattergas- og metan udskillelsen, mens CO₂-udledningen primært stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Som det beskrives under punkt 4.2.2 er husdyrbruget i gang med at udskifte belysningen til LED-belysning og ventilatorer vil blive udskiftet til lavenergiventilatorer, når de gamle ventilatorer er udtjente.

Husdyrbruget udarbejder på nuværende tidspunkt ikke et CO₂-regnskab og slagteriet gør det heller ikke (Tican).

Da alt husdyrgødningen udsluses hyppigt fra stalden og ca. halvdelen af den producerede gylle køres til biogasanlæg til afgasning, udleder husdyrbruget færre klimagasser end et tilsvarende husdyrbrug, der ikke leverer husdyrgødning til afgasning i biogasanlæg¹¹.

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster eller grundvandsstigninger, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Over de seneste 8 år har nedbøren varieret med et gennemsnit på 866 mm om året¹². Da husdyrbruget ligger ca. 23 m over havoverfladen, vil stigende havvandstigninger ikke kunne påvirke husdyrbruget i dets forventede levetid.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstandsstigning fra vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

Af figur 9 herunder fremgår de områder og bygninger, der kan blive påvirket ved værste tænkelige nedbørsmængde.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser på husdyrbruget eller forurening som følge af store nedbørsmængder.

---

¹⁰ <https://mst.dk/erhverv/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/gylleopbevaring/vilkaarsforslag-fast-overdaekning-af-gyllebeholder-med-telt/>

¹¹ <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsogsbiogasanlaeg/biogas-mke>

¹² <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>

Figur 9: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Grundvand

Af figur 10 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen står forholdsvis højt, med en højde på 1-2 meter under terræn. Dette kan have betydning i forbindelse med tømninger af gyllebeholderen, hvorfor bundtømning af beholderen kun sker, når der ikke er risiko for at grundvandet står så højt, at det kan presse gyllebeholderens bund op og medføre utætheder i gyllebeholderne. Gyllebeholderens sideelementer er gravet ca. 1,7 m ned under terræn. Der er etableret omfangsdræn og pejlebrønde i forbindelse med gyllebeholderne, så grundvandets højde kan tjekkes forud for bundtømning.

Figur 10: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vandløb og hav

Husdyrbruget ligger ikke i et område, der påvirkes af oversvømmelser fra vandløb eller hav.

Vurdering

Pga. husdyrbrugets beliggenhed ca. 23 m over havets overflade og med godt 23 km til kysten, vurderes husdyrbruget ikke at kunne opleve negative konsekvenser pga. klimaændringer i de kommende mange år. Dog skal der være skærpet opmærksomhed ved tømning af gyllebeholdere, så der ikke sker skader ved høj grundvandsstand.

Ved løbende udskiftning til lavenergibelysning og -ventilatorer, samt levering af gylle til biogasanlæg vurderes husdyrbrugets CO₂-udledning at være begrænset til et rimeligt niveau. Det er muligt, at alt gyllen på et tidspunkt skal leveres til biogasanlæg.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5-3.16. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i mappe i kontoret i forrummet i laden. Beredskabsplanen opdateres årligt.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle eller fx olie, kemikalier eller flydende handelsgødning. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende. Stalde, gyllekanaler, fortanke, og gyllebeholdere er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderne er desuden omfattet af 5 års og 10 års beholderkontrolordningen og bliver kontrolleret løbende. Der opbevares ikke flydende handelsgødning på husdyrbruget.

Ud fra et højdekort ses det, at terrænet ved gyllebeholderne er fladt. Hvis der sker udslip af gylle fra gyllebeholderen, vil gylle løbe ud på de omgivende arealer **mod** syd og måske også mod øst, hvor gyllen vil samles i lavninger. Der skal være fokus på, at gylle ikke løber i de nærliggende vejgrøfter ud til Bålstedvej. Umiddelbart vurderes det, at der ikke vil kunne løbe gylle til vejgrøfterne. Hvis dette sker, skal eventuelt vand i grøfterne suges op og køres væk.

Ved udslip af gylle vil der forsøges etableret en opdæmning, for at undgå at gylle spredes over et større areal. Opdæmning kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Der vil blive tilkaldt en maskinstation og opsugning/opgravning vil blive iværksat med det samme.

Som tidligere beskrevet er der ikke kemirum på husdyrbruget, men bekæmpelsesmidler tages med fra Bovlund Bjergvej 8 og fyldes på marksprøjten på påfyldpladsen øst for den nordligste stald. Der tages ikke mere med, end der skal benyttes den pågældende dag.

I beredskabsplanen er der en instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med uheld med gylleudslip, og olie- eller kemikaliespild.

Vurdering

Som beskrevet vil gylle i tilfælde af overløb eller kollaps af gyllebeholder blive opdæmnet og hurtigt fjernet. Kollaps af gyllebeholdere ses forholdsvis sjældent. Det vurderes derfor, at risikoen for væsentlig forurening i forbindelse med ulykker er meget begrænset.

Med hensyn til øvrige forhold på husdyrbruget vurderes disse ikke at kunne være til fare for menneskers sundhed, kulturarven eller miljøet.

3.14 Overvågning (F7)

Der forslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Der er intet, der tyder på, at grise kan inficeres med Covid 19¹³.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Med godt 23 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparametre og gener som beskrevet i kapitel 3, er de nærmeste større husdyrbrug ansøgers egne husdyrbrug på Bålsted Mosevej 1 og Bovlund Bjergvej 8, der ligger ca. 1 km vest for og ca. 1,2 km østnordøst for Bålstedvej 1. På husdyrbrugene er der pt. henholdsvis ca. 1.300 og ca. 2.950 stipladser til slagtegrise.

Som det fremgår af lugtberegningerne, skal der ikke vises kumulation i forhold til andre husdyrbrug i forhold til lugt.

Der sker transport mellem Bålstedvej 1 og Bovlund Bjergvej 8 i form af foder, olie, vaske- og desinfektionsmidler og bekæmpelsesmidler samt personale.

Ud fra de nuværende regler om samdrift, skal husdyrbrug godkendes samlet, hvis de er forureningsmæssigt, driftsmæssigt og teknisk forbundne. Alle 3 parametre skal være opfyldt. Med samme ejer af Bålstedvej 1 og Bovlund Bjergvej 8 er der driftsmæssig sammenhæng. Alt foder bliver produceret på Bovlund Bjergvej 8, men der er ikke rørforbindelser eller andet mellem de 2 husdyrbrug. Den varslede ændring af lovgivningen er, at husdyrbrug skal godkendes samlet, hvis de er forureningsmæssigt forbundne og teknisk eller driftsmæssigt forbundne. Altså kan blot 2 af parametrene udløse, at der skal vurderes samdrift, så længe den ene

---

¹³ <https://danvet.com/danvet-nyheder/corona-hos-svin/>

parameter er forureningsmæssigt forbundne. Med de forventede nye regler om forureningsmæssig forbundethed er der lagt op til, at vurderingen skal træffes på baggrund af en afstand på 100 m mellem husdyrbrugets anlæg, eller hvis den korteste afstand mellem husdyrbrugene er lig med eller mindre end 50 % af den ukorrigerede geneafstand. Det er Bovlund Bjergvej 8, der giver anledning til den største lugtemission. Her er de største ukorrigerede geneafstande til nærmeste enkelt beboelse, samlet bebyggelse og byzone på 312,6 m, 625,2 m og 811 m. Halvdelen af disse afstande er 156,3 m, 312,6 m og 405,5 m. Afstanden mellem de nærmeste anlæg på de 2 husdyrbrug er ca. 885 m (2 gyllebeholdere) og ca. 1.150 m (de nærmeste 2 stalde). Der kan således ikke være tale om, at de to husdyrbrug er forureningsmæssigt forbundne.

Vurdering

Som redegjort for herover, vurderes der ikke at være tale om samdrift mellem Bålstedvej 1 og Bovlund Bjergvej 8. Pga. afstanden fra Bålstedvej 1 til andre husdyrbrug mv., vurderes det endvidere, at der ikke vil kunne opstå kumulation i forhold til støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr eller transporter.

Det vurderes endvidere, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

Som beskrevet sker der ingen ændringer eller udvidelser som medfører forøgede emissioner fra stalde eller gyllebeholdere.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i husdyrbrugets nuværende revurderede miljøgodkendelse med tilladelse til en maksimal årlig produktion af 10.179 slagtegrise 32-111 kg.

Den generelle udvikling går mod større og mere effektive husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Hvis ikke husdyrbruget gives mulighed for at få en ny miljøgodkendelse efter den nye lovgivning, vil husdyrbruget ikke kunne udnytte staldanlægget optimalt.

Der er ikke foretaget scenarieberegninger for alternativer i Husdyrgodkendelse.dk.

Da dyre- og gulvtyperne samt teltoverdækningen af gyllebeholderen på 4.200 m³ er tilstrækkelige til at leve op til BAT for ammoniak, er der ikke benyttet yderligere virkemidler.

Vurdering

Det vurderes, at ovenstående vurdering i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkelig til at leve op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs-ejendom. Bålstedvej 1 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

”Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene

være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter.”

Vurdering

Da der ikke etableres nyt byggeri, er der ikke behov for en vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed af byggeri. Fodersiloen som lovliggøres er til foder til dyrene og vurderes derfor at være erhvervsmæssig nødvendig.

Med en ny miljøgodkendelse til frit at udnytte staldenes produktionsarealer inden for de valgte dyre- og gulvtyper er det nemmere at udnytte det eksisterende staldanlæg optimalt, hvorved husdyrbrugets indtjeningsmuligheder kan optimeres.

4. Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 2.000 stipladser til slagtegrise.

4.1 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på Bålstedvej 1, er det enten fordi staldanlægget sælges, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

4.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

4.2.1 BAT råvarer (C2)

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Ansøger vil bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fodres med en enhedsblanding. Blandingen er sammensat med en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein.

Herved er der mulighed for en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer, hvorved mængden af uudnyttede næringsstoffer mindskes. På baggrund af dette sikres det, at mængden af ammoniak og udskilt kvælstof og fosfor i gødning og urin holdes på så lavt et niveau som muligt uden det går ud over grisenes tilvækst. Foderet tilsættes endvidere fytase.

Ud fra normtal fodres slagtegrise i gennemsnit med ca. 2,62 foderenheder pr. kg tilvækst, og en foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med en maksimal produktion af 10.500 slagtegrise 30-120 kg vil det årlige foderforbrug (eksklusiv væske) ligge på op til ca. 2.476 ton.

Der er tidligere benyttet valle i foderet. Dette er ophørt og valletanken er solgt og fjernet.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal IE-husdyrbrug for at reducere kvælstofudskillelsen enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til forordningen om fodertilsætningsstof-

fer¹⁴. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

For at reducere fosforudskillelsen skal der anvendes enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og er tilladt forordningen om fodertilsætningsstoffer, eller letfordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 4.2.3.

Vurdering

Med fodring en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein samt tilsætning af fytase vurderes husdyrbruget at leve op til BAT for fodring.

4.2.2 Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, oppumpning af vand til drikkevand, foderanlæg og øvrige elektriske maskiner

Staldene opvarmes ikke, bortset fra ved udtørrings af stalde med varmekanon. Stuehuset opvarmes af et Stokerfy.

Alle staldbygninger er isolerede.

Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene i staldene. Der foretages jævnligt inspektion, og ventilatorer bliver rengjort rutinemæssigt, fx efter hvert hold slagtegrise. Rengøring af ventilationsanlæggene reducerer modstanden, og mindsker dermed strømforbruget.

Ventilationsanlæggene er fra Rotor og er ca. 15 år gamle undertrykventilationsanlæg. Ventilatorerne er frekvensstyrede. Der foretages løbende udskiftning af ventilatorer mv., og der vil så vidt muligt blive udskiftet til lavenergimotorer, når det eksisterende ventilationsanlæg er udtjent.

Husdyrbruget er i gang med at udskifte belysningen til LED-belysning, og alt belysning forventes at være udskiftet i løbet af 1-2 år. Energieffektiv belysning i overensstemmelse med bygningsreglementet, er et krav for stalde hvor der sker ændring eller udskiftning af eksisterende belysningsystem eller belysningsanlæg.

Lyset i staldene er tændt i ca. 8 timer om dagen (automatisk). Staldene får desuden en del dagslys gennem vinduer.

Husdyrbrugets energiforbrug fremgår af nedenstående tabel. Forbruget er fastsat ud fra forbruget i 2022.

Type	Forbrug nudrift og ansøgt drift
El (eksklusiv forbrug i stuehuset)	ca. 65.000 kWh
Olie til varmekanon	ca. 2.500 l

¹⁴ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer

Brændsel til stokerfyr	ca. 5 ton
------------------------	-----------

Tabel 14: Energiforbrug

Ifølge Notat nr. 2033 fra Seges¹⁵ ligger et gennemsnitligt elforbrug på ca. 14 kWh pr. slagtegris 32-107 kg. Normtalsberegning kommer således frem til ca. 142.506 kWh til griseproduktionen alene.

I forhold til energiforbrug til transport har ansøger egen lastbil med hænger til at transportere grise til og fra stalde i bedriften. Transporterne optimeres, så der køres så lidt som muligt med tom vogn. Påfyldning med diesel sker på Bovlund Bjergvej 8.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elselskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

---

¹⁵ Grundlag for den beregnede smågrisenotering – December 2021, Notat nr. 2033, <https://svineproduktion.dk/publikationer/kilder/nota-ter/2021/2133>

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Som det fremgår af ovenstående ligger husdyrbrugets elforbrug end del lavere end normen.

Med isolerede stalde og delvis LED-belysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation, vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi (BAT-konklusion 1.6).

4.2.3 Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige, ikke særlige) men uden for indvindingsområder, indvindingsoplande, nitratfølsomme og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder og områder med indsatsplaner for grundvand.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalde, overbrusning af dyr, sanitære forhold og forbrug i beboelsen. Husdyrbruget forsynes med vand fra egen boring.

Der er drikkenipler over fodertrug, så vandspild ender i fodertrugene. Stalde sættes i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand. Der benyttes vaskerobot, der vasker staldene med koldt vand. Herefter eftervaskes manuelt i hjørner mv., hvor robotten ikke kan vaske effektivt. Dette sker med højtryksrensere og koldt vand.

Der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager i forbindelse med tilsyn med dyrene med efterfølgende igangsætning af reparation.

Type	Forbrug 2022	Skønnet forbrug ved fuld produktion
Drikkevand, vaskevand mv. i stalde	ca. 8.950 m ³	ca. 10.500 m ³
Vand til marksprøjtning	ca. 150 m ³	ca. 150 m ³
I alt	ca. 9.100 m ³	ca. 10.650 m ³

Tabel 15: Vandforbrug før og efter

Vandforbruget i nudrift er opgjort ud fra forbrug i 2022.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug på ca. 560 liter vand pr. slagtegris (32-107 kg). Med den forventede produktion på maksimalt 10.500 slagtegrise 30-120 kg giver et simpelt korrigeret normtal et vandforbrug til slagtegrisene på ca. 7.056 m³ pr. år. Da normtallet er opgjort for en del år siden, og der nu produceres tungere slagtesvin er det muligt, at normtalsvandforbruget er estimeret for lavt. Endvidere benyttes vaskerobot ved vask af staldene, hvilket måske kan forklare det højere vandforbrug. Vaskerobot giver muligvis anledning til et større vandforbrug, men til gengæld er en vaskerobot en klar forbedring i forhold til arbejdsmiljøet for personalet.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug.

De eksisterende stalde, gyllebeholdere, fortanke, kanaler og gyllerør mv. er etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

Vurdering

Samlet set vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt for griseproduktionen.

I forhold til BAT-konklusionen (1.4) vurderes det, at der anvendes BAT i forhold til effektiv vandudnyttelse, idet der sker daglig overvågning af drikkevandssystemerne i staldene og øjeblikkelig igangsætning af reparation ved lækage, der anvendes vaskerobot/højtryksrensere ved vask, der er vandbesparende drikkevandssystem (drikkenipler over foderkrybber) samt at stalde sættes i blød forud for vask.

Afledning af overfladevand er beskrevet under punkt 3.9.4.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at husdyrbruget ikke har væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af grundvand eller overfladevand.

4.2.4 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Da husdyrbruget har mere end 2.000 stipladser til slagtegrise, er husdyrbruget omfattet af BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. BAT-konklusionen er delvis implementeret i dansk lovgivning i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Herunder er en kort redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af BAT i forhold til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. Tallene i parenteserne herefter henviser til BAT-konklusionerne.

Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven, sikrer, at der leves op til BAT. Husdyrbruget skal have et miljøledelsessystem (1.1) samt en beredskabsplan (1.2). Dokumentationen for miljøledelsessystemet skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Godt landmandskab (1.2) sikres bl.a. en gennem ajourført beredskabsplan og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Denne gennemgås årligt og opdateres, når der sker ændringer. Dokumentation for gennemførte kontroller skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Husdyrbruget skal have udarbejdet oplæringsmateriale, som sikrer oplæring af personale i relevant miljølovgivning, transport og udbringning af husdyrgødning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning- og styring, reparation og vedligeholdelse af udstyr. Endvidere skal husdyrbruget have en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget. Planen skal indeholde krav til regelmæssig kontrol af nedenstående anlæg (såfremt de enkelte anlæg findes på husdyrbruget):

- gyllebeholder (minimum årlig kontrol for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- gyllepumper, -miksere, -separatorer og spredere
- forsyningssystemer til vand og foder
- varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimering og optimeret styring heraf
- siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner) (ikke aktuelt)
- udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dysse, som begge skal være i god stand

Såfremt kontrollen afdækker behov for reparation eller anden vedligeholdelse, skal dette iværksættes med det samme.

Ernæringsmæssig styring (1.3) sker gennem fodring med en blanding der er sammensat med en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein samt tilsætning af fytase. Fodring er beskrevet nærmere i punkt 4.21.

Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen. Husdyrbruget skal årligt fremsende dokumentation for overholdelse af fodringskrav til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Minimering af emissioner fra spildevand (1.5) sikres bl.a. ved at gylle håndteres i et lukket system med tætte kanaler, fortanke, gyllerør og gyllebeholdere. Endvidere benyttes højtryksrensere ved rengøring, og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene. Af regnvand tilledes der kun regnvand til gyllebeholdere fra de uoverdækkede ind- og udleveringsarealer.

Af de oplyste teknikker til reduktion af lugtemission benytter husdyrbruget, at gylle kun omrøres forud for udbringning eller flytning af gylle samt hyppig fjernelse af gylle fra stald til lager (1.9). Minimering af omrøring reducerer samtidigt ammoniakemissionen fra opbevaring af gylle.

Med husdyrbrugets indretning er der ikke markante støjkilder, som kan genere naboerne. De primære støjkilder er ventilation, indblæsning af foder i fodersilo samt støj fra transportere. Da der ikke har været problemer med støj til omgivelserne (klager), er der ikke udarbejdet en støjhandlingsplan (1.7).

Forebyggelse af emission til jord og vand sker gennem opbevaring og håndtering af gylle i stabile, tætte kanaler, rørsystemer, fortanke og gyllebeholdere. Gyllebeholderne er omfattet af 5 og 10 års gyllebeholderkontrollordningen. Endvidere inspiceres gyllebeholderne årligt i forbindelse med bundtømning. (1.11).

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Udbringning af gylle sker i overensstemmelse med den generelle lovgivning, hvilket stort set også sikrer, at husdyrgødning udbringes i overensstemmelse med BAT. I lovgivningen er der bl.a. fastsat regler om afstande i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på skrånende arealer op til vandløb og søer, afstande til drikkevandsboringer og forbud mod udbringning på vandmættet, oversvømmet, frossen jord eller snedækket jord. (1.13). I forbindelse med mark- og gødningsplanlægningen planlægges mængder og tidspunkt for fordelingen af husdyrgødningen under hensyntagen til det valgte sædskiftes behov for næringsstoffer, jordbundstypen og eventuel vanding. I forbindelse med planlægningen tjekkes desuden, at N- og P-loftet jf. Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning¹⁶ vil blive overholdt.

Det er ansøgers bedrift, der står for det meste af markdriften. Marksprøjten efterses og serviceres løbende, de lovpligtige syn overholdes, og det kontrolleres løbende, at sprøjten er indstillet til korrekt dosering. Der benyttes maskinstation til udbringning af gylle og afgasset biomasse samt kalkning af marker. Maskinstationen står for vedligeholdelse af gyllevogne og nedfældere, så de fungerer korrekt.

Eftersom gylle ledes til fortanke og gyllebeholdere i et lukket system og biogasanlæg og maskinstation benytter udstyr med læssekran med tilbageløb til beholder eller automatisk afbrydning af påfyldning, er risikoen for spild i forbindelse med gødningslagerene minimale.

Beregning af ammoniakemissionen (1.14) fra produktionen sker gennem ansøgningen om miljøgodkendelse i Husdyrgodkendelse.dk. Der leves op til BAT i forhold til ammoniakemission.

---

¹⁶ Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning BEK nr 1142 af 10/07/2022

Årligt opgøres den faktiske husdyrproduktion på husdyrbruget i forbindelse med gødningsregnskabet. Ud fra disse oplysninger kan ammoniakemissionen beregnes ud fra normtal fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet. Normtallene beregnes og udgives årligt. N- og P-udskillelsen beregnes direkte i gødningsregnskabet (1.15).

Generelt er der ikke problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i foderum, samt at der vådfodres og foderet ledes ud i staldene gennem rørsystemer. Der sker ingen monitoring eller beregning af støvemissionen, idet udgifterne ved måling og beregning ikke vurderes at være rimelig i forhold til den meget lille støvemission fra staldene (1.8).

Der er etableret overbrusnings- og iblødsætningsanlæg i alle stalde.

Der sker minimum årlig registrering af vand-, el- og brændstofforbrug. Der registreres antal indsatte, døde og leverede dyr samt indkøbte foderblandinger. Gødningsproduktionen beregnes i gødningsregnskabet.

Der er ingen fast husdyrgødning fra husdyrbruget (1.10).

Der sker ingen forarbejdning af husdyrgødningen på husdyrbruget (1.12).

BAT i forhold til energi- (1.6) og vandforbrug (1.4) er beskrevet under punkt 4.2.2 og 4.2.3.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det, at husdyrbruget benytter BAT i forhold til management.

5. Oplysninger om konsulenten (A4)

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 19 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd og Spiras.

6. Konklusion

Som beskrevet i denne rapport overholder husdyrbruget på Bålstedvej 1 beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak.

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte miljøgodkendelse af de eksisterende produktionsarealer på husdyrbruget på Bålstedvej 1 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Tønder Kommune kan ved fastsættelse af driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Referenceliste

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. BEK nr. 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 443 af 26/04/2023
3. <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>
4. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 1392 af 04/10/2022
5. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taaegraenser.pdf
6. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=husdyr2017>
7. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=miljoegis-plangroendk>
8. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
9. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
10. <https://mst.dk/erhverv/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/gylleopbevaring/vilkaarsforslag-fast-overdaekning-af-gyllebeholder-med-telt/>
11. <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsoegsbiogasanlaeg/biogas-mke>
12. <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>
13. <https://danvet.com/danvet-nyheder/corona-hos-svin/>
14. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer
15. Grundlag for den beregnede smågrisenotering – December 2021, Notat nr. 2033
16. Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning BEK 1025 af 30/06/2023

8. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Ledningsplan

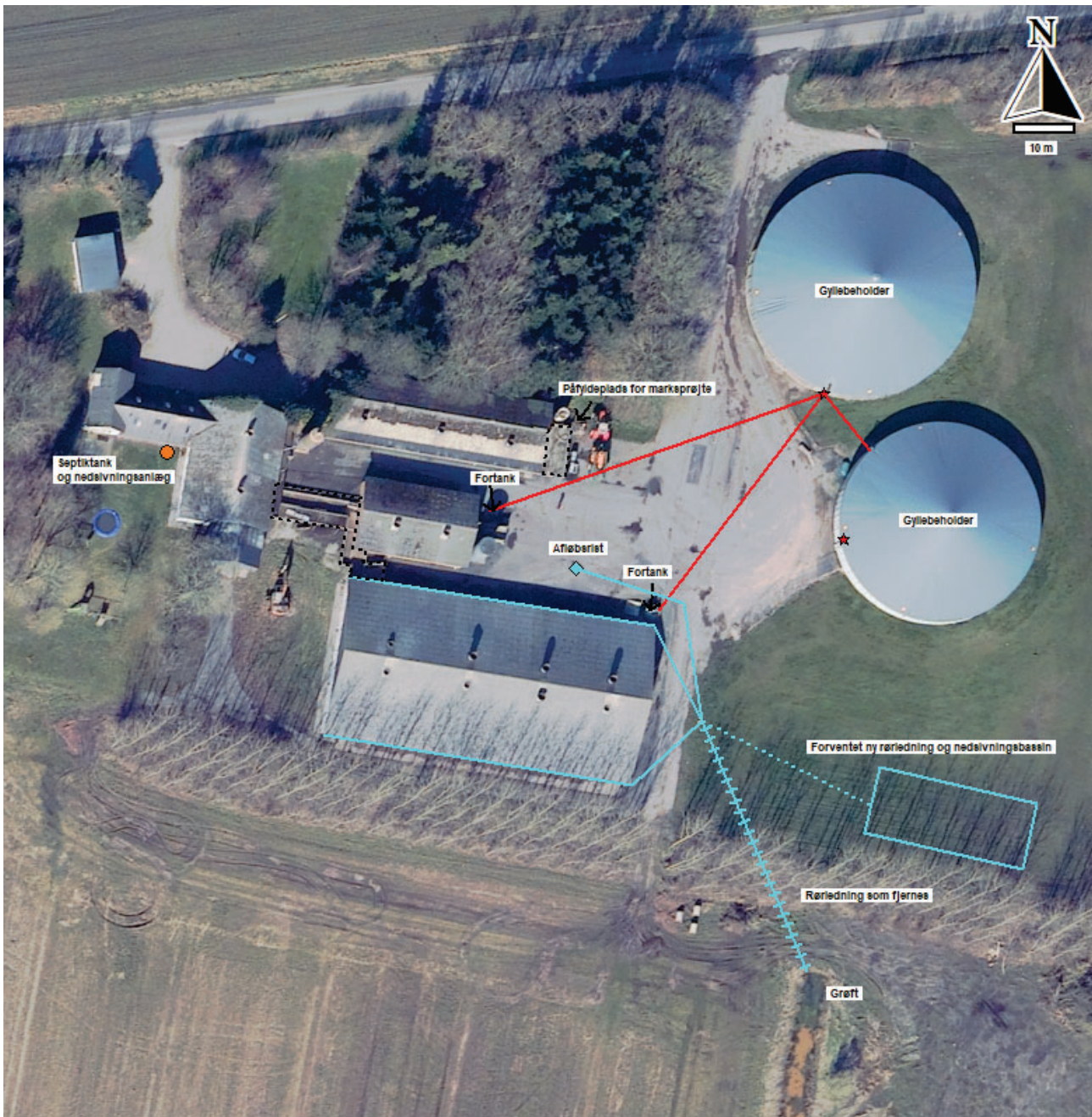
Bilag 3: Opgørelse af produktionsarealer

Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Ledningsplan

Bilag 3: Opgørelse af produktionsarealer

Stald	Dyre- og gulvtype nuddrift	Dyre- og gulvtype ansøgt drift	Ansøgt drift	Nuddrift	8 års drift	Kommentarer
Midterste stald	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv	154	154	154	Mål eksklusiv krybber
Vestligste stald	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv	175	175	175	4 sektioner. Mål eksklusiv krybber
Sydligste stald	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv	944	944	944	Mål eksklusiv krybber
Nordligste stald	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv	262	262	262	3 sektioner. Mål eksklusiv krybber
I alt			1534	1534	1534	Sammentælling kan variere ift. Husdyrgodkendelse.dk
Produktionsarealer er opmålt af Jørgen Peter Thorøe samt beregnet ud fra staldtegning (Sydligste stald)						